

Deontologia evaluării a fost un alt punct interesant din curs. A fost interesant că am aflat ce înseamnă deontologia După cum se cunoaște, deontologia a avut inițial semnificația de *știință* sau *logică a moralei*, termenul - introdus de J. Bertham în lucrarea “Deontologia sau știința moralei” (1834) - marcând distincția dintre *ontologie*, care *se ocupă cu ceea ce este* și *deontologie*, care *se ocupă cu ceea ce trebuie să fie*, cu ceea ce “trebuie respectat”.

Am aflat ce **calități** deosebite trebuie să aibă un profesor pentru a fi un evaluator bun: o foarte bună pregătire de specialitate

- abilități în domeniul designului procesului evaluativ
- capacitate de a identifica, măsura/aprecia corect efortul și performanțele în învățare ale elevilor

- capacitate discriminativă
- abilități organizatorice și de lucru în echipă
- abilități de colectare corectă a datelor/informațiilor care să-l ajute să facă o evaluare adecvată a performanțelor celui evaluat

- capacitate de a analiza cu precauție și cu responsabilitate datele/informațiile respective

- capacitate de a-și elabora strategii proprii de culegere a datelor relevante pentru calitatea procesului de evaluare și care să ofere răspunsuri adecvate la întrebările ce apar pe parcursul procesului evaluativ

- abilități de a formula recomandări privind îmbunătățirea, pe viitor, a procesului de evaluare și/sau a instrumentelor de evaluare aflate în uz

- capacitatea de a adera și de a-și asuma orientările generale, criteriile și standardele de evaluare promovate la nivel de politică educațională

- asumarea elementelor de deontologie profesională asociate procesului evaluativ
- capacitatea de a susține prin diferite mijloace orientarea oficială în domeniul evaluării în scopul asigurării unei anumite coerențe a actului evaluativ și a păstrării unei atitudini de echidistanță în raport cu cei supuși testării/evaluării

- asumarea efectelor directe și indirecte ale procesului evaluativ la care participă
- capacitate de a reacționa cu promptitudine ori de câte ori identifică o eroare sau atunci când constată o inadvertență sau o abatere de la principiile morale

Am citit cu atenție principiile care sunt menite să asigure protejarea deontologiei actului evaluativ.

- implicarea în procesul de evaluare numai a persoanelor autorizate să realizeze astfel de activități;

- selectarea evaluatorilor din rândul profesorilor care prezintă cea mai bună credibilitate;

- păstrarea confidențialității asupra derulării procesului de evaluare până la finalizarea acestuia și până la anunțarea oficială a rezultatelor finale

- folosirea informațiilor interne legate de procesul evaluativ numai pentru atingerea scopurilor agreeate în mod oficial

- tratarea cu respect a tuturor aspectelor inedite (chiar controversate) ce pot apărea pe parcursul derulării procesului de evaluare

- respectarea precizărilor normative cât și principiilor generale de etică a evaluării pentru ca informațiile cu caracter individual legate de procesul evaluativ să fie protejate;

- formularea cât mai explicită a normelor și a regulilor pentru ca ele să poată fi respectate de către toți evaluatorii și pentru a se evita orice fel de ambiguitate;
 - conștientizarea de către evaluatori a misiunii ce le revine, a importanței metodelor pe care le folosesc, a semnificației rezultatelor și a consecințelor procesului de evaluare
- Apoi am făcut cunoștință cu Codul deontologic al nostru, al profesorilor. Un fel de “carte de legi” pe care ar trebui să le urmăm toți pentru a avea la școală doar elevi fericiți.

CODUL DEONTOLOGIC AL PROFESIUNII DE EDUCATOR

Principii:

1. *Angajamentul față de elevi*
2. *Angajamentul față de profesiunea didactică*
3. *Comportamentul etic față de colegii de profesie*
4. *Angajamentul față de comunitatea școlară și socială.*

1. Angajamentul față de elevi

Cadrul didactic se străduiește în permanență să ajute elevii cu care lucrează pentru a-și dezvolta potențialul de care dispun, pentru o completă integrare în viața școlară și socială. În acest sens, el este preocupat continuu de a stimula spiritul de investigație al elevilor, de a încuraja achiziția cunoașterii, realizarea înțelegerii și dezvoltarea scopurilor personale pe termen scurt și lung.

În vederea realizării acestor obligații statutare față de elevi, cadrul didactic:

- *nu va împiedica elevii în acțiunea independentă privind realizarea învățării și recunoașterea rezultatelor acesteia;*
- *nu va împiedica elevii să formuleze și să exprime diverse puncte de vedere;*
- *nu va îndepărta pe elevi de teme sau disciplinele relevante pentru progresul lor;*
- *nu va împiedica accesul elevilor către diverse programe de studii și nu va face nici o discriminare între aceștia din nici un fel de motiv (rasă, religie, sex, vârstă, etnie, vederi politice, statut social, etc);*
- *va face tot posibilul pentru a nu leza în vreun fel sănătatea și siguranța elevilor;*
- *nu va crea situații stânjenitoare sau umilitoare pentru un elev;*
- *nu se va folosi de poziția și statutul profesional pentru a-și atrage vreun avantaj personal;*
- *nu va face publice informații cu caracter personal despre elevi decât dacă acestea servesc diverselor scopuri profesionale sau doar atunci când acestea sunt solicitate de instanțele desemnate prin lege.*

2. Angajamentul față de profesiunea didactică

Profesiunea didactică este investită de societate cu încredere și responsabilitate privind formarea și dezvoltarea tinerei generații.

Știind că, încrederea (sau lipsa de încredere) a membrilor societății în calitatea serviciilor educaționale influențează în mod direct societatea în ansamblul ei, educatorul are datoria de a contribui la ridicarea standardelor profesionale specifice domeniului educațional, la crearea unui climat propice exersării profesiei de profesor, la respectarea valorilor morale agreeate de societate la un moment dat.

În vederea realizării acestor obligații statutare față de profesiunea didactică, cadrul didactic:

- nu va face declarații false și nici nu va ascunde date referitoare la competențele și calificările sale, în situația participării la concursuri pentru ocuparea unor funcții sau a unor posturi didactice;

- nu va contribui la intrarea în domeniul educațional a vreunei persoane despre care știe că nu are calificările și calitățile necesare practicării acestei profesii;

- nu va face vreo declarație falsă privind calificările vreunui candidat pentru diverse poziții profesionale;

- nu va accepta atenții, cadouri sau favoruri care ar putea influența deciziile sale profesionale sau acțiunile specifice pe care le desfășoară în context școlar;

- va manifesta sinceritate în toate chestiunile legate de profesia didactică;

3. Comportamentul etic față de colegii de profesie

În realizarea relațiilor etice cu ceilalți colegi, cadrul didactic îi tratează în mod corect și echitabil pe toți membrii profesiei didactice. În acest sens:

- nu va face publice date despre colegi dacă acestea nu fac obiectul diverselor scopuri profesionale sau dacă acestea nu sunt solicitate de către instituțiile autorizate prin lege în acest sens;

- nu va face, în mod intenționat, declarații false despre vreun coleg sau despre sistemul școlar;

- nu va afecta libertatea de alegere și de manifestare a colegilor săi și va acționa pentru a stopa intervenția acelor forțe ce obligă educatorii să suporte acțiuni și ideologii ce încalcă integritatea profesională individuală;

- nu va discrimina din nici un punct de vedere (rasă, religie, sex, vârstă, etnie, vederi politice, statut social, etc) vreun coleg.

4. Angajamentul față de comunitatea școlară și socială

În contextul actual al conviețuirii noastre, educatorii școlari sunt răspunzători de modul în care unitățile școlare de învățământ se conectează la nevoile de dezvoltare a comunităților școlare și sociale.

În vederea realizării acestor obligații statutare, cadrul didactic:

- are responsabilitatea asigurării și îmbunătățirii oportunităților educaționale egale pentru toți;

- recunoaște și acceptă desemnarea unor persoane autorizate care să interpreteze politicile educaționale oficiale;

- recunoaște și respectă dreptul și responsabilitatea membrilor comunităților școlare de a participa la comentarea/interpretarea, corectarea și adoptarea politicilor educaționale;

- evaluează, prin intermediul procedurilor profesionale potrivite, condițiile de realizare a activităților educaționale din interiorul instituției, face cunoscute deficiențele majore și acționează pentru rezolvarea situațiilor respective;

- își asumă responsabilități politice și cetățenești, dar se ferește să utilizeze poziția sa profesională pentru a promova candidați politici sau activități partizane;

- își ia măsuri de precauție necesare pentru a face distincție între punctele de vedere personale și cele ale instituțiilor educaționale și/sau politice la care este afiliat;

- nu va distorsiona și/sau nu va interpreta necorespunzător - în public sau prin intermediari - fapte din domeniul educațional;

- *nu va folosi poziția ocupată la nivel instituțional pentru a obține câștiguri sau avantaje personale;*
- *nu va oferi cadouri sau favoruri pentru a obține avantaje personale speciale.*

Când am privit cu atenție acest Cod am văzut unul din subpuncte ca fiind **Angajamentul față de elevi** și dintre alineatele acestui angajament mi-a atras atenția unul special: **nu va crea (profesorul) situații stânjenitoare sau umilitoare pentru elev.**

Păi tocmai asta face această teză unică. Am fost anul trecut în Statele Unite și am avut ocazia să fiu găzduită de mai multe familii care aveau copii de școală, de diferite vârste. Părinții acestor copii mi-au povestit cum copiii lor nu au nici o temă pentru acasă, nu își fac probleme cu rezultatele de la nici un test sau cu calificativele de la vreun obiect deoarece acestea sunt considerate confidențiale așa că sunt transmise doar familie. Așa că elevul nu este etichetat după rezultatele sale.

La noi toate rezultatele tezelor sunt afișate, strigate în gura mare prin tot felul de ședințe. Notele sunt comentate, cântărite, măsurate de tot felul de comisii. De popularizarea notelor se ocupă tot felul de organizații, media, conducerea școlii, inspectoratul școlar, părinți, ceilalți colegi etc. Elevul este etichetat la 14 ani.

Și dacă printre acei elevi există și elevul... Dănuț? Dănuț nu are afinități pentru matematică. Poate nici capacitatea sa de analiză și sinteză a lucrurilor nu este atât de mare încât să îi permită să rețină toate operațiile, toate regulile de calcul, toate regulile semnelor, toate transformările, toate formulele de arii și volume, toate teoremele și multe, multe altele pe care ar trebui să le înțeleagă și să le rețină în orele de matematică. Dar Dănuț este un băiat cumsecade, care se poartă frumos și corect cu colegii săi, vorbește frumos cu ei, se îmbracă curat, îi ajută când sunt de servicii, se joacă cu toți și le acceptă glumele. Și aceștia îi răspund în felul lor ajutându-l să promoveze, cu 5 nu cu mai mult. Îl ajută la teme, îi arată când este scos la tablă, îi explică operațiile simple, cu cuvintele lor (nu cu sofisticatul limbaj matematic pe care Dănuț nu îl reține). Da colegii lui îl ajută cu temele ca să nu fie umilit și certat de profesor din cauza temei. DA colegii îl ajută pe Dănuț să promoveze ca să nu fie umilit și certat acasă din pricina mediei la matematică. Ce educație ar trebui să primească Dănuț de la părinții săi, niște oameni de altfel cumsecade, pentru a ieși cu bine dintr-un astfel de tăvălug critic asupra lipsei din memoria sa a cunoștințelor minime de la matematică.

Poate Dănuț va fi un șofer foarte bun, poate va fi un foarte bun mecanic, un zidar, un constructor, un tâmplar sau va practica bine și conștiincios orice altă profesie în care nu trebuie să aplice cunoștințele de la matematică. Cu siguranță el va fi, conform obiceiului său din copilărie, bun cu colegii săi, un bun tată de familie – poate și un soț iubitor. Și atunci cum se justifică umiliința sa de la 14 ani când a susținut această mult mediatizată teză unică la care nu a obținut nota 5?

Da, e foarte frumos și util cursul de evaluare pe care tocmai l-am încheiat. Voi participa, ca și până acum, la toate comisiile de corectare de la concursurile școlare de matematică, de la olimpiade și, probabil, de la tezele cu subiect unic. La acestea din urmă voi corecta zeci de lucrări scrise de cei care sunt asemenea lui Dănuț.

Ce pot să îmi doresc?

Să le dea Dumnezeu sănătate și putere celor care pot “mișca lucrurile” ca să își aducă aminte că și sufletul unui copil ca Dănuț contează și să se decidă să organizeze astfel examenele finale încât și astfel de copii să **aibă acces la diverse programe de studii, fără discriminare**, pe măsura capacităților lor.

Goethe spunea «**Lumea nu e a celor care pot ci e a celor care vor**» .

Prof. Păduraru Adriana